

S

Ygn. akt: I C 340/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 listopada 2023 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie: Przewodniczący: sędzia Juliusz Ciejek

Protokolant: sekretarz sądowy Anna Kosowska

po rozpoznaniu w dniu 31 października 2023 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. R. i G. G.**

przeciwko **(...) Bank (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.**

o zapłatę

oddala powództwo o zapłatę kwoty 323.117 zł 6 gr (trzysta dwadzieścia trzy tysiące sto siedemnaście złotych sześć groszy),

oddala powództwo o zapłatę kwoty 280.317 zł 49 gr (dwieście osiemdziesiąt tysięcy trzysta siedemnaście złotych czterdzieści dziewięć groszy),

zasądza od pozwanego na rzecz:

- powódki A. R. kwotę 87.415 zł 22 gr (osiemdziesiąt siedem tysięcy czterysta piętnaście złotych dwadzieścia dwa grosze) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14.11.2023 r. do dnia zapłaty,
- powoda G. G. kwotę 87.415 zł 21 gr (osiemdziesiąt siedem tysięcy czterysta piętnaście złotych dwadzieścia jeden groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14.11.2023 r. do dnia zapłaty,

w pozostałym zakresie powództwo oddala,

zasądza od powodów na rzecz pozwanego tytułem zwrotu kosztów procesu:

- od powódki A. R. kwotę 880 zł 27 gr (osiemset osiemdziesiąt złotych dwadzieścia siedem groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty,
- od powoda G. G. kwotę 880 zł 27 gr (osiemset osiemdziesiąt złotych dwadzieścia siedem groszy) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 340/21

UZASADNIENIE

Pozwem wniesiony w dniu 29.03.2021 r. przeciwko (...) Bank (...) S.A. powodowie A. R. i G. G. wnieśli o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 82.648,30 zł przy czym:

na rzecz powódki kwotę 41.324,15 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 05.02.2021 r. do dnia zapłaty,

na rzecz powoda kwotę 41.324,15 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 05.02.2021 r. do dnia zapłaty.

Ponadto, wnieśli o zasądzenie od pozwanego solidarnie na rzecz powodów zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w podwójnej wysokości oraz opłat skarbowych od pełnomocnictw.

W uzasadnieniu powodowie wskazali, że zawarli umowę o kredyt mieszkaniowy N.-H., a następnie umowa ta została zmieniona aneksem nr (...) do umowy. Umowa w brzmieniu zmienionym aneksem zawiera niedozwolone klauzule umowne, które stanowią podstawę do stwierdzenia nieważności całej umowy kredytu. Powodowie wskazali na postanowienie § 1 ust. 1 aneksu nr (...) w zw. z § 1 ust. 2 (...), § 11 ust. 2 i 2 (...), § 13 ust. 7 pkt 2 i 3 (...). Kwestionowane postanowienia dotyczą zasad dowolnego ustalania przez bank wysokości zobowiązania powodów (dowolność w ustalaniu kursu (...)). Umowa jest nieważna z uwagi na naruszenie przepisu art. 353¹ k.c. i art. 69 prawa bankowego. Ponadto, umowa w ocenie powodów powinna zostać uznana za nieważną na podstawie przepisu art. 58 § 2 k.c. jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Powodowie wskazali, że przysługuje im względem pozwanego roszczenie o zapłatę części nadpłaty rat kredytu w wysokości 82.648,30 zł - po 41.324,15 zł na rzecz każdego z powodów. Dochodzona kwota stanowi różnicę pomiędzy tym co powodowie już zapłacili, a tym co powinni byli zapłacić, biorąc pod uwagę, że umowa dotyczy kredytu złotowego z oprocentowaniem LIBOR plus marża. Podstawę prawną dochodzone roszczenia stanowi przepis art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c.

(pozew k. 4-40)

Pozwany (...) Bank (...) S.A. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, wedle norm przepisanych wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictw.

Pozwany zakwestionował roszczenie powodów co do zasady jak i co do wysokości jednocześnie podnosząc zarzut ich nieudowodnienia.

Pozwany zaprzeczył m.in. temu, że:

jest obowiązany do zapłaty na rzecz powodów kwoty dochodzonej pozwem na którejkolwiek z podstaw prawnych wskazanych w pozwie,

umowa kredytu jest sprzeczna z jakimikolwiek przepisami prawa polskiego lub wspólnotowego, czy też z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami,

kredyt denominowany w (...) jest w rzeczywistości kredytem złotówkowym, jak również temu, oby prawo polskie nie dopuszczało zawierania umów o kredyt denominowany,

zachodzą przesłanki do uznania urnowy kredytu za nieważną, bądź bezskuteczną względem powodów,

umowa kredytu zawiera klauzule niedozwolone,

warunki umowy kredytu nie były ustalane indywidualnie z powodami,

kursy walut stosowane przez pozwaną były ustalone swobodnie, jednostronnie, w oderwaniu od realiów rynkowych,

poprzednik prawny pozwanego w sposób lakoniczny i niepełny poinformował powodów o ryzykach związanych z zaciągnięciem długoterminowego kredytu walutowego, był w jakimkolwiek zakresie bezpodstawnie wzbogacony względem powodów.

(odpowiedź na pozew k. 137-167)

Pismem wniesionym w dniu 31.03.2022 r. powodowie dokonali modyfikacja powództwa w ten sposób, że wniesli o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 323.117,06 zł przy czym:

na rzecz powódki kwotę 161.558,53 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia modyfikacji do dnia zapłaty,

na rzecz powoda kwotę 161.558,53 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia modyfikacji do dnia zapłaty,

tytułem zwrotu części nienależnie pobranego świadczenia na podstawie nieważnej umowy kredytu powstałej w drodze zawarcia aneksu nr (...) do umowy o kredyt hipoteczny nr (...) (...) (...) z dnia 20.04.2006 r.

ewentualnie,

zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 280.317,49 zł przy czym:

1) na rzecz powódki kwotę 140.158,75 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 41.324,15 zł oraz od kwoty 98.834,60 zł od dnia wniesienia modyfikacji do dnia zapłaty,

2) na rzecz powoda kwotę 140.158,75 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 41.324,15 zł oraz od kwoty 98.834,60 zł od dnia wniesienia modyfikacji do dnia zapłaty, tytułem zwrotu części świadczenia nienależnego stanowiącego kwotę nadpłaty rat kredytu udzielonego na podstawie umowy kredytu powstałej w drodze zawarcia aneksu nr (...) do umowy o kredyt hipoteczny nr (...) (...) (...) z dnia 20.04.2006 r. w związku z stosowaniem przez pozwanego niedozwolonych postanowień umownych. Roszczenie dochodzone jest za okres od dnia 02.07.2007 r. do dnia 23.11.2021 r.

(pismo powodów – k. 319-331)

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i podtrzymał dotychczasowe wnioski i twierdzenia.

(pismo pozwanego - k. 356-357)

Pismem wniesionym w dniu 06.05.2022 r. powodowie dokonali modyfikacja powództwa w ten sposób, że wniesli o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 323.117,06 zł przy czym:

na rzecz powódki kwotę 161.558,53 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia modyfikacji do dnia zapłaty,

na rzecz powoda kwotę 161.558,53 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia modyfikacji do dnia zapłaty,

tytułem zwrotu części nienależnie pobranego świadczenia na podstawie nieważnej umowy kredytu powstałej w drodze zawarcia aneksu nr (...) do umowy o kredyt hipoteczny nr (...) (...) (...) z dnia 20.04.2006 r.

ewentualnie,

zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 280.317,49 zł przy czym:

1) na rzecz powódki kwotę 140.158,75 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 41.324,15 zł oraz od kwoty 98.834,60 zł od dnia wniesienia modyfikacji do dnia zapłaty,

2) na rzecz powoda kwotę 140.158,75 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 41.324,15 zł oraz od kwoty 98.834,60 zł od dnia wniesienia modyfikacji do dnia zapłaty,

tytułem zwrotu części świadczenia nienależnego stanowiącego kwotę nadpłaty rat kredytu udzielonego na podstawie umowy kredytu powstałej w drodze zawarcia aneksu nr (...) do umowy o kredyt hipoteczny nr (...) (...) z dnia 20.04.2006 r. w związku z stosowaniem przez pozwanego niedozwolonych postanowień umownych. Roszczenie dochodzone jest za okres od dnia 02.07.2007 r. do dnia 23.11.2021 r.

ewentualnie,

w przypadku stwierdzenia, że aneks nr (...) jest nieważny, a strony łączy pierwotna umowa o kredyt złotowy tj. umowa o kredyt hipoteczny nr (...) (...) (...) z dnia 20.04.2006 r. wniesli o zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kwoty 174.830,43 zł przy czym:

1) na rzecz powódki kwotę 87.415,22 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia modyfikacji do dnia zapłaty,

2) na rzecz powoda kwotę 87.415,22 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia modyfikacji do dnia zapłaty,

tytułem zwrotu części świadczenia nienależnego stanowiącego kwotę nadpłaty rat kredytu udzielonego na podstawie umowy o kredyt hipoteczny nr (...) (...) (...) z dnia 20.04.2006 r.

(pismo powodów – k. 362-364)

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i podtrzymał dotychczasowe wnioski i twierdzenia.

(pismo pozwanego - k. 390)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany (...) Bank (...) S.A. jest następcą prawnym (...) Bank (...) S.A. z siedzibą w G..

(dowód: odpis KRS dot. pozwanego – k. 46-59, okoliczność bezsporna)

W dniu 11 kwietnia 2006 r. powodowie, jako konsumenci wystąpili do poprzednika prawnego pozwanego Banku (...) S.A. z siedzibą w G. – z wnioskiem o udzielenie kredytu na nabycie lokalu mieszkalnego w kwocie 500.000 zł.

(dowód: wniosek o kredyt k. 168-174, przesłuchanie powodów k. 350v-351)

W dniu 20 kwietnia 2006 r. strony podpisały umowę kredytu mieszkaniowego (...) nr (...) (...) (...), na mocy której Bank udzielił powodom kredytu w kwocie 500.000 celem finansowania przedpłat na poczet nabycia od firmy deweloperskiej nieruchomości zlokalizowanej w W. przy ul. (...) wraz z miejscem postojowym w garażu pod budynkiem i prac wykończeniowych nabywanego lokalu (§ 1 ust. 1 i 2). Kredyt został udzielony na okres od 20.04.2006 r. do 19.02.2035 r. (§ 1 ust. 4 umowy). Umowa składała się z części szczegółowej ((...)) oraz z części ogólnej ((...)).

Zgodnie z § 4 ust. 1 i 3 (...) wypłata kredytu miała nastąpić jednorazowo przelewem na wskazany rachunek w terminie 30 dni od daty zawarcia umowy. Strony ustaliły, że kredyt mieszkaniowy jest udzielany w złotych (§ 1 ust. 1 (...)).

W § 2 ust. 1 (...) wskazano, że oprocentowanie kredytu ustalane jest według zmiennej stopy procentowej, stanowiącej sumę odpowiedniej stopy bazowej oraz marży Banku. Stopa bazowa odpowiada obowiązującej w ostatnim dniu roboczym przed dniem uruchomienia środków stawce WIBOR 6M w przypadku kredytów udzielanych w PLN (§ 2 ust. 2 (...)). Ustalona w ten sposób stopa bazowa obowiązywała do przedostatniego dnia włącznie 6-miesięcznego okresu obrachunkowego rozumianego jako okres kolejnych 6-ciu miesięcy (§ 2 ust. 3 (...)). W zakresie marży umowa

przewidywała, że ulega ona obniżeniu o 1 p.p. po ustanowieniu docelowego zabezpieczenia spłaty kredytu tj. po przedłożeniu w Banku odpisu z księgi wieczystej z prawomocnym wpisem hipoteki na rzecz banku oraz o 0,25 p.p. po obniżeniu obciążenia kredytem nieruchomości, do poziomu nieprzekraczającego 80% jej wartości (§ 1 ust. 10 pkt 1 i 2¹ (...), § 3 ust. 2 (...)).

Strony ustaliły, że oprocentowanie kredytu wynosi 6.09 % p.a. (w przypadku uruchamiania środków w dniu podpisania umowy), zaś marża Banku w dniu udzielenia kredytu wynosi 1,95 % w stosunku rocznym (§ 1 ust. 8-9 (...)).

Prowizja banku za udzielenie kredytu została ustalona na kwotę 3.000 zł (§ 2 ust. 1 pkt 2 umowy).

Całkowita spłata kredytu miała nastąpić do dnia 19 lutego 2035 r. w 346 równych ratach kapitałowo-odsetkowych (za wyjątkiem ostatniej raty, która jest ratą wyrównującą § 13 ust. 6 (...)). Spłata kredytu następować miała zgodnie z harmonogramem spłat doręczanym kredytobiorcy w drodze potrącenia przez Bank środków zgromadzonych na rachunku (...) (§ 5 (...)).

Spłata kredytu została zabezpieczona hipoteką kaucyjną do kwoty 750.000 zł na kredytowanej nieruchomości, cesją na rzecz banku praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych, weksel własny in blanco, ubezpieczenie kredytu od ryzyk związanych z niskim wkładem (§ 3 umowy).

Wszystkie zmiany umowy mogły być dokonywane na piśmie w formie aneksu pod rygorem nieważności umowy, z wyłączeniem zmiany stopy procentowej kredytu, stawek opłat i prowizji, wysokości oprocentowania dla zadłużenia przeterminowanego (§ 24 ust. 1-5 (...)).

(dowód: umowa k 60-72, pełnomocnictwo do rachunku – k. 175)

Kwota kredytu w wysokości 500.000 zł została wypłacona w dniu 24.04.2006 r. Część kwoty tj. 454.521,94 zł została przelana na rachunek obsługi kredytu, zaś pozostała część tj. 45.478,06 PLN została zarachowana z tytułu nadpłat kredytu.

(dowód: zaświadczenie k. 75-83 oraz k. 332-336, 337-341, historia operacji na kontrakcie kredytowym – k. 178-179, zestawienie spłat – k. 180-187, opinia biegłego sądowego M. H. k. 435-460, przesłuchanie powodów – k. 350v-351)

W dniu 22.01.2007 r. strony podpisały aneks nr (...) do umowy, którego przedmiotem była zmiana okresu kredytowania oraz rodzaju rat spłaty.

(dowód: aneks nr (...) z dnia 22.01.2007 r. – k. 84-85)

W dniu 28.05.2008 r. strony podpisały aneks nr (...) do umowy, którego przedmiotem była zmiana okresu kredytowania.

(dowód: aneks nr (...) z dnia 28.05.2007 r. – k. 86-87)

W dniu 18.06.2007 r. strony podpisały aneks nr (...) do umowy na podstawie którego, zostały wprowadzona następujące zmiany do umowy kredytu. Poszczególne postanowienia umowne otrzymały następujące brzmienie:

- § 1 ust. 1 (...) kredyt denominowany udzielony w złotych w kwocie stanowiącej równowartość 152.626,90 CHF,
- § 1 ust. 8 (...) oprocentowanie kredytu wynosi 3,4922% w przypadku uruchomienia środków w dniu podpisania niniejszego aneksu,
- § 1 ust. 9 (...) marża banku w dniu zawarcia aneksu do umowy wynosi 1 % p.a.,
- § 1 ust. 12 (...) rzeczywista roczna stopa procentowa wynosi 4,76 p.a.

Cześć Ogólna Umowa przewidywała, że w przypadku kredytów denominowanych w walucie obcej wypłata środków następuje w złotych, w kwocie stanowiącej równowartość wypłacanej kwoty wyrażonej w walucie obcej. Do przeliczeń kwot walut uruchamianego kredytu stosuje się kurs kupna waluty obcej według Tabeli kursów z dnia wypłaty środków (§ 11 ust. 2 i 3 (...)). W zakresie spłaty, w przypadku kredytu denominowanego w walucie obcej zastosowano następujące zasady:

- harmonogram spłat kredytu wyrażony jest w walucie, w której kredyt jest denominowany,
- spłata następuje w złotych, w równowartości kwot wyrażonych w walucie obcej,
- do przeliczeń wysokości rat kapitałowo-odsetkowych spłacanego kredytu stosuje się kurs sprzedaży danej waluty według Tabeli kursów z dnia spłaty (§13 ust. 7 (...)).

Powodowie, zawierając aneks do umowy kredytu podpisali oświadczenie o akceptacji ryzyka kursowego oraz ryzyka zmiennej stopy procentowej.

(dowód: aneks nr (...) z dnia 18.06.2007 – k. 88-89, oświadczenie powodów – k. 176-177, umowa k 60-72)

Strony podpisały aneks nr (...) do umowy na podstawie, którego zmianie uległ § 2 ust. 2, 3, 4 Części Ogólnej Umowy.

(dowód: aneks nr (...) - k. 90-91)

Pismem z dnia 27.01.2021 r. powodowie wezwali pozwanego do zapłaty kwoty 120.377,01 zł tytułem nadpłaconych rat kredytu hipotecznego, ewentualnie części nienależnie pobranego świadczenia z tytułu nieważności umowy o kredyt hipoteczny w kwocie 498.095,68 zł. Pozwany nie uznał roszczeń powodów.

(dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 27.01.2021 r. wraz z dowodem doręczenia – k. 97-101, pismo pozwanego – k. 102-103)

Aneks nr (...) do umowy kredytu stanowił wzorzec umowny stosowany przez Bank. Z powodami nie zostały indywidualnie uzgodnione poszczególne postanowienia umowne w nim zawarte.

(dowód: przesłuchanie powodów k. 350v-351)

Powodowie spłacali kredyt w walucie PLN. W okresie od dnia 20.04.2006 r. do dnia 21.07.2007 r. powodowie uiścili na rzecz pozwanego kwotę 188.411,01 zł, zaś od dnia 02.07.2007 r. do dnia 23.11.2021 r. kwotę 665.320,31 zł. Kredyt został całkowicie spłacony w dniu 23.11.2021 r.

Różnica pomiędzy ustaloną sumą wpłat w okresie od zawarcia umowy do 23 listopada 2021 r., a ratami należnymi do zapłaty przy założeniu, że rozliczenie umowy następuje zgodnie z zasadami przewidzianymi w umowie pierwotnej z dnia 20.04.2006 r. i aneksem do niej z dnia 28.05.2007 r., przy uwzględnieniu całkowitej spłaty kredytu w dniu 23 listopada 2021 r. wynosi łącznie 174.853,60 zł (nadpłata).

(dowód: zaświadczenie k. 75-83 oraz k. 332-336, 337-341, historia operacji na kontrakcie kredytowym – k. 178-179, zestawienie spłat – k. 180-187, opinia biegłego sądowego M. H. k. 435-460, przesłuchanie powodów – k. 350v-351)

W dniu 10.02.2020 r. Sąd Okręgowy w W., VII Wydział Cywilny Rodzinny i Rejestrowy rozwiązał przez rozwód bez orzekania o winie związek małżeński powodów.

(dowód: wyrok SO W.z dnia 10.02.2020 r. – k. 73-74)

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenia powodów o zapłatę 323.117,06 zł z tytułu zwrotu części nienależnie pobranego świadczenia na podstawie nieważnej umowy kredytu powstałej w drodze zawarcia aneksu nr (...) do umowy o kredyt hipoteczny nr (...) (...) z dnia 20.04.2006 r. oraz o zapłatę kwoty 280.317,49 zł z tytułu zwrotu części świadczenia nienależnego stanowiącego kwotę nadpłaty rat kredytu udzielonego na podstawie umowy kredytu powstałej w drodze zawarcia aneksu nr (...) do umowy o kredyt hipoteczny nr (...) (...) (...) z dnia 20.04.2006 r. w związku z stosowaniem przez pozwanego niedozwolonych postanowień umownych uznano za bezzasadne. W ocenie Sądu umowa zawarta przez strony jest ważna i skuteczna, zaś nieważny jest wyłącznie aneks nr (...) do umowy. Z tego względu Sąd uwzględnił powództwo o zapłatę na rzecz powódki kwoty 87.415,22 zł zaś na rzecz powoda kwoty 87.415,21 zł wywodzone z nieważności aneksu nr (...) do umowy. W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu tj. częściowo w zakresie żądania odsetkowego.

Sąd dokonał ustaleń faktycznych w sprawie w oparciu o załączone do akt i niekwestionowane przez strony dokumenty oraz zeznania świadków i powodów nie stwierdzając podstaw do podważenia ich wiarygodności.

Przesłuchani w sprawie świadkowie:

- A. W. (k. 296-309) oświadczyła, że nie brała udziału w zawieraniu umowy między stronami,
- K. Ś. (k. 374-386) i A. S. (k. 397-406) wskazały, że nie pamiętają czy brały udział w zawieraniu umowy między stronami.

Wszystkie zeznały na temat ogólnych kwestii związanych z funkcjonowaniem kredytów, konstrukcji umów oraz procedur związanych z jej zawarciem.

Powodowie ostatecznie domagali się zapłaty kwoty 323.117,06 zł z tytułu zwrotu części nienależnie pobranego świadczenia na podstawie nieważnej umowy kredytu powstałej w drodze zawarcia aneksu nr (...) do umowy o kredyt hipoteczny nr (...) (...) (...) z dnia 20.04.2006 r. Ewentualnie, żądali zapłaty kwoty 280.317,49 zł z tytułu zwrotu części świadczenia nienależnego stanowiącego kwotę nadpłaty rat kredytu udzielonego na podstawie umowy kredytu powstałej w drodze zawarcia aneksu nr (...) do umowy o kredyt hipoteczny nr (...) (...) (...) z dnia 20.04.2006 r. w związku z stosowaniem przez pozwanego niedozwolonych postanowień umownych. Na wypadek oddalenie powyższych żądań, powodowie zgłosili żądanie zapłaty kwoty 174.830,43 wobec stwierdzenia nieważności aneksu nr (...) do umowy o kredyt hipoteczny nr (...) (...) (...) z dnia 20.04.2006 r.

Wszystkie swoje roszczenia powodowie wywodzili z faktu zawarcia w umowie i aneksie niedozwolonych postanowień umownych dotyczących przede wszystkim mechanizmu denominacji kwoty kredytu do waluty szwajcarskiej i związanych z tym przeliczeń kwoty wypłaconej i spłacanej, które to kursy – według ich stanowiska - pozwany mógł kształtować dowolnie, wskazując, że skutkiem tego umowa naruszała interesy powodów jako konsumentów i była sprzeczna z dobrymi obyczajami.

Dla rozstrzygnięcia o żądaniach stron należy w pierwszej kolejności rozważyć, jaki jest charakter podpisanej przez nie umowy, a następnie dokonać analizy podpisanego aneksu nr (...) z dnia 18.06.2007 r. i czy wskazywane przez powodów postanowienia miały charakter niedozwolony.

W pierwszej kolejności należy się odnieść do umowy kredytu nr (...) (...) (...) z dnia 20.04.2006 r. Umowa ta była umową o kredyt złotówkowy i w swoim pierwotnym brzmieniu nie zawierała ona w części szczególnej postanowień dotyczących mechanizmu denominacji do waluty obcej. Jedynie w części ogólnej umowy były zawarte postanowienia dotyczące kredytów denominowanych i wyłącznie do tego rodzaju kredytów te postanowienia miały zastosowanie. Powodowie wskazywali, że z uwagi właśnie na zawarte w aneksie nr 3 postanowienia dotyczące wymiany walut umowa kredytu o zmienionej treści jest nieważna. Jednak, oceny abuzywności postanowień umownych dokonuje się na dzień zawarcia umowy o czym stanowi wprost przepis art. 385² k.c. „Oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami **dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy**, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące

przedmiotem oceny.” W związku z tym, postanowienia umowy zmienione aneksem będą podlegać odrębnej analizie w toku postępowania, a obecnie badana będzie treść umowy z pierwotnym jej brzmieniem.

Zasadnicze postanowienia umowy kredytu nr (...) (...) (...) w ocenie Sądu spełniają przesłanki z art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (w brzmieniu obowiązującym w dacie jej zawarcia) i pozwalają na uznanie jej za umowę kredytu bankowego. Znane są bowiem strony umowy, kwota i waluta kredytu (500.000 PLN), cel, na jaki został udzielony (nabycie lokalu mieszkalnego), zasady i termin jego spłaty (ratalnie), wysokość oprocentowania i zasady jego zmiany (suma stopy bazowej i marża Banku) oraz inne niezbędne warunki wynikające z art. 69 ust. 2 powołanej ustawy. Umowa stron zawiera zatem elementy przedmiotowo istotne, które mieszczą się w konstrukcji umowy kredytu bankowego, a zatem z tych przyczyn nie może zostać uznana za nieważną.

Nadto umowa stron jest dopuszczalna w świetle treści art. 353¹ k.c., zgodnie z którym strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Postanowienia umowne nie są dotknięte wadą polegającą na ich abuzywności w takim zakresie, który prowadziłby do upadku całej umowy. Powodowie zresztą nie kwestionowali postanowień umowy zawartych w jej pierwotnym brzmieniu i odnoszących się do kredytu złotówkowego lecz dopiero tych, które zostały zmienione aneksem do umowy.

W związku z powyższym powództwo o zapłatę kwoty 323.117,06 zł (wywodzone z nieważności umowy) podlegało oddaleniu wobec braku podstaw faktycznych i prawnych wobec nie spełnienia przesłanek z art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. w zw. z art. 58 § 1 i 2 k.c., o czym orzeczono **w punkcie I sentencji wyroku.**

Następnie, należy dokonać analizy zawartego przez powodów z poprzednikiem prawnym pozwanego aneksu nr (...) do umowy. Zgodnie z aneksem będącym przedmiotem niniejszego sporu umowa kredytu stała się w istocie umową o kredyt denominowany.

W przypadku aneksu nr (...) i dokonanej zmiany umowy kredytu nie powodowało to, że umowa o kredyt denominowany była ze swej istoty sprzeczna z przepisem art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Znane były strony umowy, kwota i waluta kredytu, cel, na jaki został udzielony (nabycie lokalu mieszkalnego) zasady i termin jego spłaty (ratalnie), wysokość oprocentowania i zasady jego zmiany (suma stopy bazowej i marża Banku) oraz inne niezbędne warunki wynikające z art. 69 ust. 2 powołanej ustawy.

Aneks nr (...) skutkował zmianą umowy kredytu na kredyt denominowany. Kwota udzielonego kredytu została określona i poddana oprocentowaniu w walucie szwajcarskiej, jednak miała być wypłacona i spłacana w walucie polskiej. Zgodnie z art. 358 § 1 k.c., w jego brzmieniu w dacie zawierania aneksu do umowy, zobowiązania pieniężne na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej mogły być wyrażone tylko w pieniądzu polskim z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie. Już w tej dacie art. 69 ust. 2 pkt 2 pr. bank. przewidywał możliwość zawierania umów kredytu ze wskazaniem waluty obcej, zaś wyjątek dopuszczający tego typu umowy z udziałem banków wynikał z obowiązujących wówczas przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2002 r. – Prawo dewizowe (pr. dewiz.). Zgodnie z art. 3 ust. 1 i 3 pr. dewiz. oraz art. 1 i 2 pkt 18 pr. dewiz. dokonywanie obrotu dewizowego przez banki było dozwolone m.in. wówczas, gdy dotyczyło zawarcia umowy lub dokonania innej czynności prawnej powodującej lub mogącej powodować dokonywanie w kraju między rezydentami lub między nierezydentami rozliczeń w walutach obcych albo przeniesienie w kraju między rezydentami lub między nierezydentami własności wartości dewizowych, a także wykonywania takich umów lub czynności. Nie ulega wątpliwości, że postanowienia umowy zmienionej aneksem nr (...) przewidywały rozliczenia kredytu w walucie szwajcarskiej, jak również wypłatę w PLN oraz spłatę w PLN po dokonaniu przeliczenia raty z (...). Tym samym na podstawie aneksu z dnia 18.06.2007 r. umowa stron mogła powodować rozliczenia w walutach obcych i przenoszenie własności wartości dewizowych, a zatem mieściła się w ramach ustawowego zezwolenia, stanowiącego jednocześnie wyjątek od zasady wyrażonej w art. 358 § 1 k.c.

Umowa zmieniona aneksem nr (...) zawierała elementy przedmiotowo istotne, które mieszczą się w konstrukcji umowy kredytu bankowego i stanowią jej w pełni dopuszczalny oraz akceptowany przez ustawodawcę wariant. Świadczy o

tym wyraźne wskazanie tego rodzaju kredytów (indeksowanych i denominowanych) w treści art. 69 ust. 2 pkt 4a i ust. 3 prawa bankowego oraz wprowadzenie art. 75b prawa bankowego, na podstawie nowelizacji tej ustawy, które to zmiany weszły w życie z dniem 26 sierpnia 2011 r.

Ryzyko zmiany kursu waluty obcej przyjętej jako miernik wartości świadczenia w walucie polskiej z zasady może wywoływać konsekwencje dla obu stron – w przypadku podwyższenia kursu podwyższając wartość zobowiązania kredytobiorcy w stosunku do pierwotnej kwoty wyrażonej w walucie wypłaty, a w przypadku obniżenia kursu - obniżając wysokość jego zadłużenia w tej walucie, a tym samym obniżając wysokość wierzytelności Banku z tytułu spłaty kapitału kredytu w stosunku do kwoty wypłaconej. Trudno zatem uznać, aby konstrukcja umowy kredytu denominowanego była sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego, skoro ryzyko takiego ukształtowania stosunku prawnego obciąża co do zasady obie strony. Nie ma również przeszkód, by strony w umowie określiły sposób ustalania kursu dla uniknięcia wątpliwości na tym tle w toku wykonywania umowy. Zamieszczenie postanowień w tym zakresie samo w sobie nie narusza zatem przepisów prawa, zasad współżycia społecznego, ani nie jest sprzeczne z naturą zobowiązania kredytowego.

Niemniej, wskazany mechanizm obliczania wzajemnych zobowiązań w sposób określony w umowie stron wymaga oceny w aspekcie sposobu ustalania kursu waluty niezbędnego do tych operacji, gdyż powodowie podnieśli zarzut, że postanowienia aneksu zmieniające umowę w tym zakresie mają charakter niedozwolony.

Zgodnie z art. 385¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, które kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami lub rażąco naruszając jego interesy, nie są wiążące, jeżeli nie zostały uzgodnione indywidualnie. Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu, co w szczególności odnosi się do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Zgodnie z utrwalonym już orzecznictwem „wszelkie klauzule sporządzone z wyprzedzeniem będą klauzulami pozbawionymi cechy indywidualnego uzgodnienia i okoliczności tej nie niweczy fakt, że konsument mógł znać ich treść”, przy czym uznanie, że treść danego postanowienia umownego została indywidualnie uzgodniona wymagałoby wykazania, że „konsument miał realny wpływ na konstrukcję niedozwolonego (abuzywnego) postanowienia wzorca umownego”, a „konkretny zapis był z nim negocjowany” (wyrok SA w Warszawie z 14 czerwca 2013 r. w sprawie VI ACa 1649/12 ; wyrok SA Warszawa z dnia 15 maja 2012 r. w sprawie VI ACa 1276/11, wyrok SA w Poznaniu z 6 kwietnia 2011 r. w sprawie I ACa 232/11).

W związku ze stanowiskiem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej ((...)), zajęтым w wyroku z dnia 3 października 2019 r. w sprawie (...) na tle wykładni dyrektywy (...), i podtrzymanym tam poglądem dotyczącym natury klauzul wymiany (czyli dotyczących kursów walutowych stosowanych do rozliczeń umów kredytowych), które wprowadzając do umów kredytowych ryzyko kursowe, określają faktycznie główny przedmiot umowy (pkt 44 powołanego wyroku), należy przyjąć, że postanowienia umowy stron w tym zakresie, jeżeli nie zostały sformułowane jednoznacznie, podlegają kontroli w celu stwierdzenia, czy nie mają charakteru niedozwolonego (art. 385⁽¹⁾ § 1 zd. drugie k.c.). W przypadku uznania ich za niedozwolone, a tym samym za niewiążące kredytobiorcę, który zawiera umowę jako konsument, konieczne staje się również rozważenie skutków tego stanu rzeczy.

Nie ulega wątpliwości, że powodowie zawarli umowę jako konsumenci w rozumieniu art. 22¹ k.c. Okoliczność ta nie była kwestionowana przez pozwanego na żadnym etapie postępowania.

W konsekwencji należy dokonać oceny postanowień dotyczących kursów używanych do przeliczenia zobowiązań stron w ramach zmienionej aneksem umowy. W przypadku aneksu jego istota sprowadza się do wskazania, że wysokość zobowiązań wynikających z umowy będzie wielokrotnie przeliczana z zastosowaniem dwóch rodzajów kursu waluty. Bezspornie mechanizm (konkretny sposób) ustalania kursu nie został opisany w żaden sposób, gdyż aneks oraz część ogólna umowy odnosi się jedynie do kursów kupna i sprzedaży walut obcych, które znajdują się w Tabeli kursów walut pozwanego banku. Zasady ustalania kursów walut nie zostały opisane ani w aneksie ani w pierwotnej umowie.

Oznacza to, że zgodnie z postanowieniami umowy zmienionej aneksem Bank miał całkowitą swobodę w zakresie ustalania kursu waluty. Ponadto nie ulega wątpliwości, że aneks do umowy jak i sama umowa stanowiła wzorzec stosowany w Banku. Układ aneksu wskazuje, że kredytobiorcy mogli określić walutę kredytu. Nie ma jednak podstaw do przyjęcia, że pozostałe postanowienia i oświadczenia były możliwe do wynegocjowania. Do tego byłoby bowiem konieczne wykazanie, że kredytobiorcy mieli realny wpływ na kształt każdego z tych postanowień, czyli przedstawiono im możliwość jego zmiany, z której zrezygnowali. Taka okoliczność nie wynika natomiast z zeznań powodów co oznacza, że postanowienia w zakresie kursów wymiany stosowanych w Tabeli nie były uzgodnione indywidualnie w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 3 k.c. Powód zeznał „Pamiętam, że pojechaliśmy i podpisaliśmy i że nie było pola do negocjacji. (...) Nie wiedziałem że każdy bank ustala sobie swój własny kurs. (...)Nie miałem informacji, że sposób ustalania kursu waluty jest czymś o czym powinienem rozmawiać. (k. 350v-351).

W ocenie Sądu nie doszło zatem do indywidualnego uzgodnienia wszystkich postanowień aneksu nr (...) z dnia 18.06.2007 r.

W konsekwencji, w ocenie Sądu nie ma podstaw do przyjęcia, że postanowienia umowy w zakresie mechanizmu ustalania kursu waluty, wyznaczającego wysokość zobowiązania powodów względem pozwanego, a tym samym i wysokość świadczenia głównego banku, zostały w przypadku umowy stron uzgodnione indywidualnie. Jako że powodowie wskazywali, że te postanowienia są niedozwolone, należało rozważyć, czy – skoro dotyczą głównego przedmiotu umowy – są wystarczająco jednoznaczne i czy wynikające z nich prawa lub obowiązki stron zostały ukształtowane sprzecznie z dobrymi obyczajami lub w sposób rażąco naruszający interesy powodów jako konsumentów. Odwołują się one do tabeli, co do której wskazano jedynie, że chodzi o tabelę obowiązującą w banku, bez wskazania, w jaki konkretnie sposób jest ona ustalana i jak ustalone są umieszczone tam kursy walut. To zaś nie pozwala na jednoznaczne określenie zakresu tych postanowień i konsekwencji płynących dla kredytobiorcy. Nie można uznać, aby tak sformułowane postanowienia były wystarczające jednoznaczne. Kwestionowane postanowienia umowy wskazywały na dwa rodzaje kursów – kurs kupna do ustalenia wysokości kredytu, którą należy wypłacić w PLN oraz kurs sprzedaży do ustalenia wysokości kolejnych rat spłaty w PLN. Zważywszy, że sposób ustalania tych kursów nie został określony w umowie, oznacza to, że mógł on być wyznaczany jednostronnie przez Bank, czego nie zmienia okoliczność, że w pewnym zakresie mógł też doznawać ograniczeń ze strony regulatora rynku, czy z uwagi na sytuację gospodarczą, gdyż kredytobiorca nie miał na to żadnego wpływu. Na tle tak ukształtowanych postanowień dotyczących kursu waluty, która ma być miernikiem waloryzacji (przeliczania) zobowiązań wynikających z umów kredytu bankowego utrwalony jest już pogląd, że mają one charakter niedozwolony, gdyż są „nietransparentne, pozostawiają pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarczają kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem oraz naruszają równorzędność stron” (uzasadnienie wyroku SN w sprawie V CSK 382/18). Wysokość kredytu wyrażonego w walucie obcej do wypłaty w walucie polskiej, a następnie wysokość, w jakiej spłaty w walucie polskiej, będą zaliczane na spłatę kredytu wyrażonego w walucie obcej, zależą bowiem wyłącznie od jednej ze stron umowy. Powyższe oznacza, że po zawarciu aneksu kredytobiorcy mieli ograniczoną możliwość przewidzenia wysokości zadłużenia w PLN, skoro kursy wymiany w toku dalszego wykonywania umowy określić miał Bank. Pozwany mógł zatem w sposób dowolny kształtować wysokość zobowiązania kredytowego w toku spłaty kredytu. Tym samym uzyskał też narzędzie do potencjalnego zminimalizowania niekorzystnych dla siebie skutków zmiany kursów na rynku międzybankowym lub zmian w zakresie oprocentowania (obniżka stopy bazowej), gdyż teoretycznie mógł je rekompensować zmianami kursu przyjętego do rozliczenia kredytu.

W ocenie Sądu przyznanie sobie przez pozwanego we wskazanych postanowieniach jednostronnej kompetencji do swobodnego ustalania kursów przyjmowanych do wykonania umowy prowadzi do wniosku, że aneks był sprzeczny z dobrymi obyczajami i naruszał rażąco interesy kredytobiorców w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., oceniane na datę jego zawarcia (art. 385² k.p.c. –uchwała SN z 20 czerwca 2018 r. w sprawie III CZP 29/17). Takie rozwiązania dawały Bankowi, czyli tylko jednej ze stron stosunku prawnego, możliwość przerzucenia na kredytobiorców całego ryzyka wynikającego ze zmiany kursów waluty i pozostawiały mu całkowitą swobodę w zakresie ustalania wysokości ich

zadłużenia przez dowolną i pozbawioną jakichkolwiek czytelnych i obiektywnych kryteriów możliwość ustalania kursu przyjmowanego do rozliczenia spłaty kredytu.

Dodatkowo wskazać należy, że swobodę ustalania kursu przez Bank eliminować by mogła jedynie możliwość wypłaty kredytu w walucie kredytu oraz spłaty w tej walucie, gdyż do wszystkich pozostałych walut Bank miał prawo stosować własny kurs. Oznacza to również, że możliwość spłaty w walucie kredytu nie przywracała wystarczająco nierównowagi między stronami.

W świetle powyższych okoliczności przyjąć należy, że postanowienia uprawniające Bank do jednostronnego i nieskrępowanego ustalania kursu przyjmowanego do rozliczenia umowy stron należy uznać za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ k.c. Nie ma znaczenia, czy z możliwości dowolnego kształtowania kursu Bank korzystał. Dla uznania postanowienia umownego za niedozwolone wystarczy bowiem taka jego konstrukcja, która prowadzi do obiektywnej możliwości rażącego naruszenia interesów konsumenta, przy czym zgodnie z art. 385² k.c. ewentualna abuzywność postanowień umowy podlega badaniu na datę jej zawarcia z uwzględnieniem towarzyszących temu okoliczności i innych umów pozostających w związku z umową objętą badaniem (uchwała SN z 20 czerwca 2018 r. w sprawie III CZP 29/17).

Skoro zatem dla oceny abuzywności zapisów aneksu istotny jest stan z daty ich zawarcia, to bez znaczenia dla tej oceny pozostaje, w jaki sposób pozwany wykonywał lub wykonuje umowę, w szczególności to, w jaki sposób ustalał, czy też ustala swoje kursy, czy odpowiadały one kursom rynkowym, w jaki sposób pozyskiwał środki na prowadzenie akcji kredytowej i w jaki sposób księgował, czy też rozliczał te środki oraz środki pobrane od kredytobiorców.

Podsumowując, w ocenie Sądu wskazane wyżej postanowienia umowy dotyczące stosowania dwóch różnych rodzajów kursów, które mogły być swobodnie ustalone przez jedną ze stron umowy (Bank) nie zostały uzgodnione indywidualnie i kształtowały zobowiązania kredytobiorców w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy, a zatem miały charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ k.c., a w związku z tym nie wiążą powodów. Wylimitowanie wskazanych zapisów z aneksu nr (...) przy zachowaniu postanowień dotyczących określenia kwoty kredytu w (...) oznaczałoby, że kwota kredytu powinna zostać przeliczona na PLN, a kredytobiorcy w terminach płatności kolejnych rat powinni spłacać raty w PLN, przy czym żadne postanowienie również nie precyzowałoby kursu, według którego miałyby nastąpić takie rozliczenia. Nie ma przy tym możliwości zastosowania w miejsce wylimitowanych postanowień żadnego innego kursu waluty.

Zgodnie z wiążącą wszystkie sądy Unii Europejskiej wykładnią dyrektywy (...) dokonaną przez (...) w powołanym już wyżej wyroku z dnia 3 października 2019 r. w sprawie (...):

a) w przypadku ustalenia, że w umowie zostało zawarte postanowienie niedozwolone w rozumieniu dyrektywy (którą implementowały do polskiego porządku prawnego przepisy art. 385¹ i nast. k.c.), skutkiem tego jest wyłącznie wylimitowanie tego postanowienia z umowy, chyba że konsument następczo je zaakceptuje,

b) w drodze wyjątku możliwe jest zastosowanie w miejsce postanowienia niedozwolonego przepisu prawa o charakterze dyspozytywnym albo przepisem, który można by zastosować za zgodą stron, o ile brak takiego zastąpienia skutkowałby upadkiem umowy i niekorzystnymi następstwami dla konsumenta, który na takie niekorzystne rozwiązanie się nie godzi (pkt 48, 58 i nast. wyroku (...)),

c) nie jest możliwe zastąpienie postanowienia niedozwolonego przez odwołanie się do norm ogólnych prawa cywilnego, nie mających charakteru dyspozytywnego, gdyż spowodowałoby to twórczą interwencję, mogącą wpłynąć na równowagę interesów zamierzoną przez strony, powodując nadmierne ograniczenie swobody zawierania umów (dotyczy m.in. art. 56 k.c., art. 65 k.c. i art. 354 k.c. - por. w szczególności pkt 57-62 wyroku (...)),

d) w przypadku ustalenia, że wyeliminowanie postanowień niedozwolonych powoduje zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy, nie ma przeszkód, aby przyjąć, zgodnie z prawem krajowym, że umowa taka nie może dalej obowiązywać (por. w szczególności pkt 41-45 wyroku (...)),

e) nawet jeżeli skutkiem wyeliminowania niedozwolonych postanowień miałyby być unieważnienie umowy i potencjalnie niekorzystne dla konsumenta następstwa, decyzja co do tego, czy niedozwolone postanowienia mają obowiązywać, czy też nie, zależy od konsumenta, który przed podjęciem ostatecznej decyzji winien być poinformowany o takich skutkach (por. w szczególności pkt 66-68 wyroku (...)).

Wskazać przy tym trzeba, że ani prawo unijne, ani prawo polskie nie wymaga, aby w związku z zastrzeżeniem klauzuli abuzywnej konsument bezwzględnie uzyskał możliwość powołania się na nieważność całej umowy (wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 15 marca 2012 r. w sprawie (...), J. P. i V. P. przeciwko SOS financ spol. sr.o., (...)-144, pkt 33). Brak możliwości stosowania norm o charakterze ogólnym nie pozwala na sięgnięcie do domniemanej woli stron lub utrwalonych zwyczajów (art. 65 k.c. i art. 56 k.c.), które w odniesieniu do innych stosunków prawnych pozwalałyby na ustalenie wartości świadczenia określonego w walucie obcej np. przez odniesienie się do tej waluty według kursu średniego ogłaszanego przez Narodowy Bank Polski lub innych kursów wskazywanych przez strony w umowie. Nie ma zwłaszcza możliwości sięgnięcia po przepis art. 358 § 2 k.c., który posługuje się kursem średnim NBP w przypadku możliwości spełnienia świadczenia wyrażonego w walucie obcej. Po pierwsze, świadczenie obu stron było wyrażone w walucie polskiej (wyplata kredytu i jego spłata następowały bowiem w PLN, a (...) był tylko walutą denominacyjną). Po drugie, wspomniany przepis nie obowiązywał w dacie zawarcia umowy (wszedł w życie z dniem 24 stycznia 2009 r.), zaś uznanie pewnych postanowień umownych za niedozwolone skutkuje ich wyeliminowaniem z aneksu już od daty jego zawarcia, co czyni niemożliwym zastosowanie przepisu, który wówczas nie obowiązywał. Nawet gdyby uznać, że art. 358 § 2 k.c. mógłby być stosowany do skutków, które nastąpiły po dacie jego wejścia w życie, to nadal brak byłoby możliwości ustalenia kursu, według którego należałoby przeliczać zobowiązania stron sprzed tej daty, czyli przede wszystkim ustalić wysokości zadłużenia w (...) zawarciu aneksu.

Mając na uwadze powyższe należy dokonać oceny usunięcia określonych postanowień na dalsze obowiązywanie aneksu.

W ocenie Sądu eliminacja postanowień określających kurs wymiany i brak możliwości uzupełnienia aneksu w tym zakresie skutkuje obiektywnym brakiem możliwości wykonania umowy zmienionej aneksem nr (...) o numerze (...)06- (...) z dnia 20.04.2006 r. przez obie strony zgodnie z jego istotą, tj. jako umowy kredytu bankowego.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 pr. bank. umowa kredytu polega bowiem na tym, że Bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Po wyeliminowaniu z umowy stron postanowień dotyczących kursów wymiany, wiadomo jedynie, że Bank zobowiązuje się postawić do dyspozycji kredytobiorcom równowartość określonej kwoty franków szwajcarskich w złotych polskich, lecz nie wiadomo, jak ma być ustalona ta równowartość (według jakiego miernika). Podobnie nie wiadomo, jaką kwotę powinni zwrócić kredytobiorcy, która miałaby być równowartością rat określonych w (...). Nie eliminuje tego możliwość przewalutowania kredytu, bowiem nadal nie będzie wiadomo na podstawie jakiego kursu powinna zostać dokonana zmiana waluty kredytu - zarówno kwoty udzielonego kredytu oraz spłaty. W konsekwencji nie da się ustalić kwoty kredytu w walucie wykonania zobowiązania, a brak jednoznacznego określenia kwoty kredytu udostępnianego i podlegającego zwrotowi (czy to w postaci ściśle określonej kwoty, czy to przez ściśle i jednoznaczne określenie parametrów do jej ustalenia - np. kursu wymiany) oznacza brak jednego z przedmiotowo istotnych elementów umowy kredytu wskazanych w art. 69 pr. bank. Brak jednego z takich elementów oznaczałby, że umowa o treści zmienionej aneksem o numerze (...) jest niezgodna z art. 69 pr. bank. i tym samym sprzeczna z prawem. W związku z tym, aneks do umowy, który zmieniał charakter umowy na kredyt denominowany powodowałby to, że umowa byłaby nieważna. Zawarcie aneksu nr (...) nie stanowiło nowacji w rozumieniu art. 506 k.c. Nie skutkowało wygaśnięciem pierwotnego zobowiązania, a jego, jak się okazało, nieważną zmianę. W tej sytuacji, wobec nieważności

aneksu „odżywa” niejako umowa w jej pierwotnej treści. W związku z powyższym, uznać należy że aneks z dnia z dnia 18.06.2007 r. o numerze 3 jest nieważny z uwagi na jego sprzeczność z ustawą. Nieważność aneksu, jak zaznaczono, oznacza, że nie istnieje stosunek zobowiązaniowy między stronami, jaki miałby powstać w wyniku jego zawarcia. Istnieje jednak ważna umowa kredytu zawarta 20 kwietnia 2006 r.

Z podanych przyczyn powodom nie przysługują roszczenia o zwrot różnicy pomiędzy kwotą otrzymaną, a spłaconą wobec nieważności całej umowy, to jest o zapłatę 323.117 zł 6 gr, bo umowa okazała się ważną, a nieważny był tylko aneks nr (...). Nie przysługuje im również roszczenie o zwrot części świadczenia nienależnego w kwocie 280.317 zł 49 gr, stanowiącego nadpłatę rat kredytu wobec zastosowania w aneksie nr (...) klauzul niedozwolonych, bo aneks był w całości nieważny.

Z podanych przyczyn, powództwo o zapłatę kwoty 323.117 zł 6 gr i kwoty 280.317 zł 49 gr oddalono wobec niespełnienia przesłanek z art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. w zw. z art. 385¹ § k.c., o czym orzeczono **w punkcie II sentencji wyroku.**

Powodowie w drugim żądaniu ewentualnym (trzecim w kolejności żądaniu pozwu) domagali się zasądzenia od pozwanego na ich rzecz po 1/2 kwoty 174.830,43 zł, tytułem zwrotu nadpłaty dokonanej w związku z wprowadzonym do umowy aneksem nr (...) mechanizmu denominacji. Żądanie to Sąd uznał za zasadne.

Z uwagi na kwestionowanie przez pozwanego wysokości żądanej przez powodów kwoty i skomplikowany charakter wyliczeń konieczne stało się dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości. Opinia została sporządzona przez biegłą sądową M. H.. W ocenie Sądu przedmiotowa opinia jest jasna, pełna oraz koresponduje z zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, a wnioski w niej zawarte są logiczne oraz zgodne z doświadczeniem życiowym. Nadpłata w okresie od zawarcia umowy do 23 listopada 2021 r., a ratami należnymi do zapłaty przy założeniu, że rozliczenie umowy następuje zgodnie z zasadami przewidzianymi w umowie pierwotnej z dnia 20.04.2006 r. i aneksem do niej z dnia 28.05.2007 r., przy uwzględnieniu całkowitej spłaty kredytu w dniu 23 listopada 2021 r. wynosiła łącznie 174.853,60 zł. Kwota dochodzona przez powodów mieściła się w kwocie wyliczonej nadpłaty, jednakże Sąd będąc związany żądaniem strony zasądził kwotę 174.830,43 zł, którą zgodnie z postulatem stron podzielił na dwie części. Powodowie z uwagi na orzeczone w dniu 10.02.2020 r. rozwód mogli dochodzić zapłaty na rzecz każdego z nich. W toku postępowania byli zgodni w zakresie w jakim udziale dla każdego z nich ma zostać zasądzona kwota nadpłaty i tak Sąd uczynił. Z tego względu Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 87.415,22 zł zaś na rzecz powoda kwotę 87.415,21 zł.

Z uwagi na powyższe w oparciu o art. 410 § 2 k.c. w zw. z art. 405 k.c. Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 87.415,22 zł zaś na rzecz powoda kwotę 87.415,21 zł, o czym orzekł jak **w punkcie III sentencji wyroku.**

Powodowie żądali zasądzenia odsetek za opóźnienie od dochodzonych kwot od dnia wniesienia modyfikacji tj. 06.05.2022 r. do dnia zapłaty i to żądanie zostało uwzględnione jedynie w części – co do zasądzenia odsetek za opóźnienie jednakże od innej daty początkowej. Żądanie powodów zostało uznane przez Sąd za zasadne od dnia 14.11.2023 r. tj. od dnia wydania wyroku. Z uwagi na skomplikowany charakter sprawy, konieczność pouczenia powodów przez Sąd o skutkach uznania umowy za nieważną, mnogość zarzutów oraz rozbieżność orzecznictwa pozwany dopiero po przeprowadzeniu całego postępowania dowodowego miał dostateczną wiedzę, która pozwalała pozwanemu na ocenę zasadności roszczeń powodów.

Należy tu podkreślić, iż rozwiązanie to nie statuuje powodów jako konsumentów w sytuacji gorszej niż innych uczestników obrotu. Jest ono właśnie konsekwencją wynikającą z uprzywilejowania ich pozycji, w wyniku której jednostronnym oświadczeniem mogą spowodować rozerwanie węzła prawnego albo też utrzymanie zobowiązania.

W związku z tym, Sąd na podstawie art. 481 § 1 k.c. zasądził odsetki za opóźnienie na rzecz powódki od kwoty 87.415,22 zł od dnia 14.11.2023 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 87.415,21 zł od dnia 14.11.2023 r. do dnia zapłaty, o czym orzekł

w **punkcie III sentencji wyroku**, zaś w pozostałym zakresie żądanie o zasądzenie odsetek oddalił jako bezzasadne, o czym orzekł w **punkcie IV sentencji wyroku**.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. poprzez ich stosunkowe rozdzielanie wedle odpowiedzialności za wynik sprawy.

Powodowie w niniejszej sprawie ponieśli następujące koszty:

- opłata od pozwu – 1000 zł,
- wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika – 5.400 zł,
- opłata skarbową od pełnomocnictwa – 34 zł,
- wynagrodzenie biegłego sądowego – 4.429,88

łącznie: **10.863,88 zł.**

Pozwany poniósł następujące koszty:

- wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika – 5.400 zł,
- opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł

łącznie: **5.417 zł.**

Wynagrodzenie pełnomocnika powodów oraz pozwanego ustalono na podstawie § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Suma wszystkich żądań powodów wynosiła 778.264,98 zł (323.117,06 zł + 280.317,49 zł + 174.830,43 zł), a roszczenie zostało uwzględnione w zakresie kwoty 174.830,43 zł. Powodowie wygrali zatem proces w 22,46 %, pozwany zaś w 77,54 %.

Powodom przysługuje względem pozwanego prawo żądania kwoty 2.439,80 zł (10.864,88 zł x 22,46%).

Pozwanemu przysługuje względem powoda prawo żądania kwoty 4.200,34 zł (5.417 zł x 77,54%).

Mając na uwadze powyższe, Sąd dokonał potrącenia kwoty, którą powodowie wini zwrócić pozwanemu tytułem kosztów postępowania tj. kwoty 4.200,34 zł z kwotą, którą pozwany winien zwrócić powodowi tytułem kosztów postępowania, tj. kwoty 2.439,80 zł.

W wyniku powyższego powodom pozostała do zapłaty na rzecz pozwanego kwota 1.760,54 złotych (4.200,34 zł - 2.439,80 zł) tytułem kosztów procesu. Powodowie byli zgodni co do tego, że powinni partycypować w kosztach postępowania w równych częściach, z tego względu Sąd obciążył każdego powoda obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego połowy należnej kwoty tj. 880,27 zł (1.760,54:2), o czym Sąd orzekł na podstawie wskazanego wyżej przepisu w **punkcie V sentencji wyroku**.

O odsetkach od zasądzonych kosztów procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c.